LIVRARIA DA UNIVERSIDADE

subsistentia, cum sua natura. Sed nulla subsistentia creata uniti sua naturae mediante unione. Ergo impossibile est creatam subsistentiam posse alienam naturam trahere per unionem inter mediam.

Confirmatur quia in tantum subsistentia creata trahit naturam, in quantum ipsa las modificat intime illius existentiam perficiendo, et complendo illam; sed subsistentia, quae mediante unione alienae naturae coniungeretur, illam modificaret intime, nec illius existentiam intime compleret, et perficeret; ergo nec illam traheret. Confirmatur secundo exemplis, quia impossibile est, ut per Ubi Michaelis Gabriel sit in loco; per sessionem Petri sedere Paulum: per inhaerentiam huius albedinis inhaerere aliud; sed haec impossibilitas non aliunde oritur, nisi quia Ubi, sessio, et inhaerentia sunt modi; ergo subsistentia sit modus est impossibile erit, ut per illam trahatur aliena natura.

Contrariam sententiam tenet Scotus in 3o dist. 1a quaestione 4. Mastrius ibidem disputatione ultimo ad 14. cum sequitur Turr. in mel. disp. 11. § 82. Albertinus tom. 2o corol. 1o in principio subiectae quaestionis 1a num. 1. Et probatur primo. Quia maiorem identitatem habet subsistentia Ubi divini cum natura divina, quam subsistentia creata cum sua natura; sed subsistentia Ubi mediante unione hypostatica trahit naturam humanam Christi domini, ergo subsistentia creata mediante unione poterit alienam naturam trahere. Nego consequentiam. Ratio diversa est, quia subsistentia creata est modus intrinsecus, et ex intrinseca ratione modi habet et postulat immediate afficere naturam, quam trahit, unde impossibile est, quod media unione trahat aliam naturam; at vero subsistentia Ubi, et reliquae divinae non sunt modi, sed realitates, aliis perfectissimi; et aliorum per suam infinitatem imminenter continent etiam perfectionem subsistentiae creatae, quare alienas naturas sibi unire, et trahere valet.

Et haec est causa ut una natura mediante unione possit care materiae partes formas, et est cum eadem forma mediante unione informare corporis sunt non entitates rates, et realiter distinctae, proinde quae capaces ut ad tales effectus exercendi; at vero subsistentia creata, cum modus demus non illi repugnare exercitio rationem modi, non aliter informantis et complentis naturam, nisi intime et immediate afficiendo, ideo repugnat mediante unione exercere munus trahendi. Nec obstat huic doctrinae, quod subsistentiae partiales quae et modi uniantur inter se mediis unionibus, quia per huiusmodi uniones non exercent munus trahendi ad invicem; una non subsistentia partialis non est terminus alterius partialis subsistentiae, sed utraque est terminus suae naturae, quam in

[library stamp]

time et imm.^e modificat, et á qua sol. modaliter distinguitur.

Probant. 2.º N' implicat eundem modum afficere duas res distas realiter; Ergo n' implicat eandem Subsistentiam duas sibi nãs trahere. Prob. ans, quia inhaerentia n' tm afficit accidens, quod sibi et unit subiecto, sed et subiectum ipsum unibile accidenti, Ergo datur modus afficiens duas res realiter distas. R. dist. ans: afficiunt n. modi ill. duas res realiter distas intrinsece aliam, aliam extrinsece: at no Subsistentia s. hic trius n' pōt nãm afficere nisi intrinsece; alr n. quo in rōe trius unum esse s. illa efficit. Dri inhaerentia et similes modi sunt fratres dependentiae accidentis á subiecto, ac proinde duas res distas realiter possunt afficere, nim illam quae dependet intrinsece, et illam á qua dependet extrinsece: subsistentia vero n' ē dependentia á substentante, nec ēē pōt quae fratr reddat nãm independentem á subiecto, unde s. hic et ipsum fratrem oio oppositum esse fratri inhaerentiae, n' fit bona argumentatio ex inhaerentia ad subsistentiam.

Probant. 3.º quia punctum unius lineae pōt aliam divinitus trahere, et iam tm ē lineae nisi sufficiei, et sic hac nisi corporis, et sic natz limitata ad propriam lineam, Ergo quamvis subsistentia natr limitetur ad propriam nãm, poterit divinitus aliam trahere. R. neg. cons. et rāo ē quia punctum distinguitur realiter á linea, et n' ē illius modus (et iam tm ē lineae nisi sufficiei, et sic hac nisi corporis) at vero subsistentia creata n' distinguitur realiter á nã, sed tm modaliter et ita ē trius quae ut sit ēē illius modus. Dri colliges si admittatur subsistentia realiter dista á nã, n' implicare pōe illam alias nãs divinitus trahere; sim. ubi ita quoque negent.

Probant. 4.º Si implicat subsistentiam creatam trahere alienam nãm, Angeli hoc cognoscerent natr, et consequenter natr cognoscerent unionem hypostaticam; hoc autem ē contra cōe T.T., Ergo n' implicat subsistentiam creatam alienam nãm trahere. Prob. sequella quia Angeli s. res natus perfecte cognoscant, cognoscerent aliquam nãm Christi Dri carere propria subsistentia: Dri supposita hac dōe, cognoscerent n' ēē creatam aliquam subsistentiam creatam, Ergo cognoscerent creatam ēē divinam, et sic consequenter unionem hypostaticam, quae mediante nã huma unitur Verbo. R. concessam prim. ans, et neg. sequellam; poterant n. Angeli merito dubitare, si Deus aliquam nãm illis ignotam, occultare illis vellet pro

priam subsistiam illius nturae; quare non haberent sufficiens principium colligendi illam creatam esse per divinam subsistiam, ei quae unitam; sed cognoscerent evidenter se non videre in tali; habere propriam subsistiam, nec alienam creatam.

Sectio 4a

Quae entitates possint terminari per divinam subsistentiam et quae non.

Dico 1o: Omnis natura creata, quae est capax propriae subsistentiae, potest per divinam terminari; est communis PP. ac TT. Probatur quia unio ad hypostasim est unio ad terminum terminantem ac complentem aliquam naturam; sed illa natura capax subsistentiae est terminabilis, et capax ut per aliam subsistiam compleatur; ergo omnis natura creata, quae est capax subsistentiae propriae, potest per divinam terminari.

Unde infertur 1o non solum humanam naturam (quae de facto assumpta est) sed quamlibet aliam Angelicam, imo et quamlibet materiam substantialem, quae est natura aliquis (ut supra) terminari posse per divinam subsistiam. Idem dicendum est de partibus phisicis v.g. de materia et forma, sed et de integrantibus, quibus ... subsistentiae integrantes correspondent, ut communiter docent TT. teste Suar. de Incar. disp. 8a. sect. 2a §. Dico 2o. Vasq. de Incar. disp. 30. cap. 2o.

Infertur 2o naturas communes separatas ab inferioribus terminari non posse per divinam subsistiam. Ita D. Thom. 3. p. quaest. 4. art. 4. et est communis. Ratio quia nulla natura communis existit a parte rei separata ab inferioribus; sed unio hypostatica fieri non potest, nisi ad illud, quod existit et subsistit a parte rei, ergo etc.

Infertur 3o modos etiam substantiales non posse immediate assumi ad hypostasim; carent enim subsistentia; unde ista subsistentia est inassumptibilis, unio unio inter materiam et formam Christi domini quae fuit immediate assumpta, sed mediate et ratione partium; et idem dicendum de unionibus inter partes integrantes. Probatur quia in aliis compositis huius unio non subsistit immediate per aliquam subsistiam distinctam a subsistentiis materiae et formae, ergo nec unio inter materiam et formam Christi domini immediate subsistit, sed solum mediate ratione partium, et per consequens ratione illarum assumpta est mediate.

Infertur 4o nullum accidens (quomodocumque sit extra subiectum) posse assumi ad hypostasim. Et ratio est quia neque ut sic, habet connaturalem subsistiam; et ita docet Suar. de Incar. disp. 14. sect. 4. et de Sacramentis disp. 41. sect. 3a §. Superest. Vasq. de Incarn. disp. 30. cap. 3o. Albertinus 2o tom. corol. 8o existente subiecto cap. 8.

dub. 2. no. 1. Val. in 3. p.tem disp. 1. dist. 4. puncto 1.
Dixi, ignis sit extra subtum; q. mius quem sine alienis alliga-
ret esset in sua entitate accidalis, si in esse esset substalis; unde unio
qua alienis uniretur dine substia, q. esset unio ad supposm, q. ha-
beret n. pro sine roem suppi, licet n. supponeret suppositum creatum.
Sed proem subbi talis n. unio fieret ad substiam dinam, tanquam
ad subtum, efficeret que unum p. alliens qd. e maxa imperfectio in
Deo. Arg. 1. Fra mates q. hent propriam substiam, et
tn poiunt assumi ad hypostasim, G.o si aliens extens
p se n. hiat propriam substiam, poterit assumi ad hypostasim.
Neg. cons. et rao e, q. fra mates hent quendam mom substiale
complentem, et trahentem extiam fre, sit que complentem substiam
mie, et constituentem substiam totius compositi; at mius alliis
quod compleat extiam illius n. e qd spectans, nec integrans, f. comp-
lens, aut constituens aliquam substiam.
Dni 2. Nã dina prout pscindit a substijs dinis re-
lativis n. pot assumi a substia creata. Ita Gil. lib. 2. trat. 4.
cap. 12. no. 7. et pr q. sempr ia assumpta in te recipit unioe
q. unitr. tro, et p. qm ab illo pendet; sed nã dina n. pot in te reci-
pere aliqm unioem, (mutaretur n. realiter) nec pot a tro creato de-
pendere, cum sit ens a se, essentr que independens, G.o etc.

Sectio 3a

Quo pacto concreta substialia signent substiam?

Sria affirmans concreta substialia tam primarum, qm secundarum substia-
rum dicere de fto et nam et substiam e valde probabilis. Con-
tenentur Ct. in logica que 7. itium. art. 3. et cap. de substia que 1.
art. 1. § virum etc. Gil. lib. 2. trat. 6. cap. 3. no. 3. Arr.
subt. lib. 3. de dina essia que 4. art. 4. no. 2. et alij multi.
Pr 1. q. concreta substialia distinguunt ab abstris ex nã rei p. subs-
tiam; sed nulla res distinguitur ab alia, nisi p. ea qd essentialiter et formali-
tr includit, G.o fratr includunt substiam. Et tn negari
res n. quae a pte rei distinguunt, distinguunt tm, totum suum ee
adaequatum, qd hent, p illud fratr includant, si tn de con-
creto; ò n. concreta substialia a pte rei adaequate includant

nām et Subsistiam, q utranque āxē rei distingui debent ab abstractis.

Ubi adtes contra sperfrām, qui dicunt cc̄ti essia-
dtr et frātr includere conoēm, q conotant suppm; q conpbaō
n̄ hēt se expē suppositi, sd expē ipsius frē, hoc n. in tn figca-
ti q noīn concrium, in qntum figcati ut compotita, et ut comu-
nica ī substia: quare roē huius conois q concris ē essiatis dis-
tinguntr essiatr ab abstris.

Et hinc sumitr et raō, cur concrā accidium dicantr
frāti inhaerentiam, concrā vō substialia n̄ dicant cc̄ti subsi-
am; et hac ē, qi inhaerentia ē mūs accis hens se expē frē accia-
lis constituta in subto, et rēt connotōi, q dati in concro subia-
li; at vō substia n̄ ē mūs substiae hēns se expē frē, q subsistit, sd ē
subi subtum cui nā inibitr deprodn̄ dicitr de conotato, qm ha-
bum accium.

Adtes et conoēm, qui concrā substialia dicunt cc̄ti, n̄
eē aliqd positivum in ipso concrō, sd eē mūm figcandi hunc frātr
figcatum, sti figcare illud ut compsum ī alio, et in hoc videtr diffe-
re concrium ab abstrō, qa noīn abstrium figcat frām simptr, et
uti solitariam; concrium vō ī hēat comprion figcandi mūm, fig-
cat frām ut extentem, et ut inīitentem in alio suppō, l subto,
et ī eo concretam; q compositus figcandi mūs in eo videtr
consistere, qd una pars concreti dicatr extitsse, et q mūm frē,
altera vō conssse, et q mūm suppi, l subti.

Adtes tandem dari maximum discrimen inr hae
noā concreta, Chūs, petrus, et hic homo; nam Chūs dicit cc̄ti certā
nam, et connotat substiam Xbi: sicr Petrus dicit certam nām, et con-
notat certam et determinatam substiam; at vō hic ho, si dicat desra-
li certam nām, et conotet substiam, n̄ conotat tri illam certam et
determinatam, qui nec certam, nec determinatam dicit conoēm, sd indetermi-
natā huius l illius substiae.

Ud infres si Vbum dinum dimitteret hūtem assum-
ptam, et talis nā stim careti q aliqm substiam creatam propriā
l et assumenti a Patre aeterno, n̄ iam tunc manere Xūm, erit tri

idem homo qui antea erat.

Probant 2.º quia hoc nomen, Christus, Petrus, Jesus, est nomen suppositi et non naturae, ergo potius significat deferri hoc suppositum, quam naturam. Negans, talia non nomina naturae sunt, et solum connotant suppositum certum et determinatum. nomina vero propria suppositi haec erunt, hoc suppositum et hoc subsistens, dicunt quod connotari subsistentiam, et naturam denotabat.

Probant 3.º quia hic homo, ostenso Christo domino, est verus filius Virginis, sed Virginis filius non maneret, si Verbum divinum dimitteret humanitatem assumptam, et in ea alia creata subsistentia resultaret; ergo hic homo significat subsistentiam creatam. Respondeo negando minorem cum Suar. tom. 1 de incarnatione, disp. 12. sect. 2. secunda parte, quia in eo casu manebit idem filius Virginis qui antea erat, cum eadem filiatione ex vi generationis, et in eadem relatione filiationis; et ratio est, quia adhuc manet eadem natura humana, eodem modo unita qui antea erat, id est manet eadem natura et forma in eadem unione in re; sed homo dicitur genitus, et consequenter filius ratione unionis, qua forma unitur naturae, ergo etc.

Dices ergo si Pater aeternus sibi uniret naturam dimissam a Verbo, diceretur aeque filius Virginis, (cum maneret non eadem natura) consequentem est falsum, ergo solutio non stat. Confirmatur quia si eadem natura, quae assumpta est priusquam assumeretur a Verbo, subsisteret per propriam subsistentiam, Verbum illam postea assumens non diceretur filius Virginis, ergo nec Pater aeternus si illam a Verbo dimissam sibi uniret non diceretur filius Virginis. Respondeo negando sequelam et ratio est, quia ad hoc ut hic homo creatus, quivis hic homo diceretur filius Virginis, satis esset quod maneret eadem natura subsistens per hanc vel per illam subsistentiam: nam hic homo solum dicit subsistens in hac humana natura, et hoc vere fuit genitum ex Virgine, quamvis hoc suppositum, vel hoc subsistens non fuerit ab illa genitum: at vero Pater aeternus non potest dici filius Virginis, quia definite, et ipsi maior dicit hoc suppositum quod nec traxit generationem ex Virgine, nec est ratione huius hominis, ut homo.

Ratio a priori est, quia illa quae hic homo idem Christus agit et patitur, non dicuntur de Patre Aeterno, aut Verbo nisi per communicationem idiomatum, quae communicatio solum datur ratione unionis hypostaticae, ergo solum habent tum in his, quae fiunt post naturam assumptam, et hypostatice unitam, vel saltem in his quae fiunt in eodem instanti; non vero in his, qui-

Lam antecedunt. Cum Gr. generaõ B. Virginis in illa nasc erit destiata, antequam dimitteretr à V'bo, et postea exueret ea suptum filiois, qn subsbit p aliam substiam, ideo tūc tū maneret ea filius Virginis; n dicereti uõ Pr Aeternus, nec et V' bum filius Virginis, qa assumerent nām post generoem, qn iam n potuerit coicaõ idiomatum, q pacto et illis dici pot filiao, de qua loquimur.

Aliam ẽque huius rei assignat Suar. rõem. qa subs tia propria sõit rtõ ab intrinsio, et ideo qmuis a prio fuerit qinquibus impedita, si postea sua nã relinqelatr, censebitr here illam substiam ex ui aõis, p qm accepit ẽẽ, et ideo totum ea pot tribui et referri ad propriam cãm, et prium illius na: at uõ substa alterius psonæ, qlis e persona Patris, nullum hẽt suntum in nã, neq in aõe, p qm na accepit, et incepit ẽẽ. un si talis psona, iniusto insti generoĩs, n traxit talem rlãm, nullo mõ põt dici geniba, nec filius denominari.

Probant 4o qa ens compltum essiatr distinguitr abente in completo, Gr. p aliqd sibi intrinsecum spectans ad statem constitutioem ipsius entis compleri; sed hu et relia Subia ptales nario sunt entia compla, et in hoc ẽẽ compto p substiam intrinsecẽ constituuntr; Gr. de stati illam includunt. Si ens compltum q tale essiatr includere complementum, p illud q ab ente incompleto distinqui. d ẽ tn opus, vt ens compltum in con trõ sigcatum includat statr complementum, sed satis ẽ, qd illud dicat de conotato; complementum n. n ẽ de essã rẽ, q in contrõ sigcatr, sed proprietas & condio; proprietas aut, et condio semper manent extra rei essiam, et ita ẽ qa descõ Subia tradita p substiam n ẽ essiatis, sed discriptiua, vt dicit Suar. disp. 34. sect. 8a nario.

Probant 5o Qa noẽn, Xpus, ẽ proprium ea Subia compti sic ineffabilis, et tn sigcat de stati duas nãs, nempẽ diuinam et huma nã, et q substiam sibi in qua subsistit; Gr. contra subiatia sigcant de stati et, nãm et substiam. Min pr qa hæ propões, Xpus ẽ complex ex duabus nis in una substia, et Xpus ẽ essiatr Deus, sẽ essiales, Gr. etc. Si neg. min. ad proboẽm dices illas propões ẽẽ essiales, si noẽn Xpus sumatr, vt humitr, pro sigcato stati, tunc n tales propões n solum n erunt essiales, sed potius erunt fẽ, si in

rigore loquimur: nec mirū ē, ti propoes nō ēē essiales, nō fals. gā allepsivem trōs, qā constant, ut pēt in hac propoē, album ē compūm ꝑ accins, q. ē essialis, ti album sumatr pro adaequato sigto, erit tū fā, ti album sumatr tm pro sigcato frāti.

Probant 6. qr hoc concrium, hic Deus, nario debet dicere defrati substiam absolutam, qr ē ∂ essia, et intrinsecū complēti Dei: et id argum fit in hoc contro: ens, et ōē concrium subiiāle dicit ∂ frāti substiam. R substiam absolutam dupr pōē considerari ꝑ ordinem ad divinā nām: 1º mō exprē nā sigcata in abstracto, et sunt nario includit in complēti Deitatis, et ab illa sigcatr ∂ frāti ꝑ modum frē. 2º mō exprē suppi; prout nā sigcatr in contrō, et sunc dicitr de connotato. Sic ens exprē nā entis sumi pōt, et tunc sigcat entitatem in abstro, ꝑ similiter exprē subiti, seu suppi hentis entitatem, et hoc mō sigcat eandem entitatem exprimendo et connotando suppium ꝑ subtum. Videat Soar. lib. ∂ essā Dei cap. 13. no. 8. ubi sta hac ∂ re.

Contraria opiō dōsr. asserit concrā subiālia dicere ∂ frāti nām, ut concernentem suppum, ipsum vō suppium solū connotatō, et hoc ē probabilior, qr magis intercit theologicis difficultatibus, ut mox dicemus. Ita Suar. in met. disp. 34. sect. 8a no. 5. Arrol. in ∂ 1am pēm. quē. 26. art. 8º Vasq. in primam pēm disp. 130. no. 13. et disp. 156. no. 12. Fure. in met. disp. 11. §. 98. et alij multi. Pr 1º quin concrium ē illud qd hit compūm sigcandi mōm, id ē ut explicat Gil. lib. 2º tract. 1º cap. 2. mō to. Est illud qd sigcat frām ꝑ nām quasi compositam, habentem ipsam; Gr solam frām, ꝑ nām ∂ concernitur subto, ꝑ suppō dicit de frāti, et nō ipsum subtum ꝑ suppium. Ꝯ cons; qr mōn qd sigcat unam frām ut coniunctam ∂ aliquo subto, nō sigcat ∂ equaliter, et eod mō ipsam frām et subtum, sed frām directe, et imm.e subtum vō in obliquo, et inductive; sed hoc ē sigcare frām, seu nām ∂ frāti, subtum vō, seu suppium de connotato, Gr etc.

Pr 2º qr eadem res nō pōt sūt ēē ∂ essiā alterius, et eius proprietas, sed si concrā subiālia dicerent defrati substiam, haec ēēt ∂ essiā concreti frātr sumpti, et illius proprietas, Gr concrā nō dicunt ∂ frāti substiam. Pr 1a pars min; qr ideo, qr ĩnaliis

re dicitr de frati, e de illius essia. Gr. si Subsistia diceretr de frati
à contrio Subiati, eet de illius essia. 2a pars min. pr. et quia sub-
stia xã coe TT. e proprietas secundarum, et primatum subiary,
e q condio requisita ad agendum, Gr. etc. Et conf. qa tota essia alicu-
ius prima subia pot perseverare eade nō variata Substia, Gr. haec
e oio extra essiam, et contr. e tm proprietas.

Pr. 8. Qa si Verbum Divinum dimitteret hūbem, qm as-
sumpsit, et in ea restitueret propria subsistia, adhuc eet, et dice-
retr id hō, q antea erat (teste S. Tho. in 3. 3m quae 3. ad 1m Sua-
rio in Met. disp. 34. sect. 4. nu. 22.) Tc. n pot ea ee, nec dici si
hō, si hic hō diceret suppum de frati, Gr. contrarium subiale n dicit
de frati suppum. Min pr. qa variata pte sigcati fratis nōis contri, to-
tum contrium variatr, sed in hoc casu variaretr navio pars sigcā-
ti fratis, sc. Subsistia, Gr. etc. Et conf. qa si in compsito physico vari-
atr una pars, v.g. fra q mã totum compsitum variatr, Gr. etc.

Si ee dicas manere eundm hoem rōe nãe, et n rōe Suppi,
qm amissa pte mã, q deperditr, adhuc manet ita compsitum, Gr. Resp.
sum tn qlibet pars mã sit de essia compsi; nam in mã datr dirsatã
qa hō amissa pte mã ideo dicitr manere itt, qa nunqm amittitr ma-
ma pars mã, et qa mã successive continuatr, qt n cernitr in hūb
fid. Dn si in rigore philosophico loqueremur, post amissam sub-
stantiam mã, n dr manere ita simpltr, et phice, sed manere ita conti-
nuoe, seu moralr.

Pr. 9. Qa si Subsistia diceretr de frati a contriis subi-
alibus xris dominus n verret unioe i aliis hoibus; hoc auo e
q coem fram, Gr. etc. Mai. pt qa xris dominus diceret de frati sup-
pum divinum increatum, reliq. vo hoes suppum humanum creatum,
sed ad creatum et increatum n datr univocum, Gr. etc. Si ee di-
cas ad univocoem in hoc casu satis ee qd praelius sigcatr frate id
e na hūa, sit univocum, proin qa sit essilere analogiam suppi-
nam tn in contrio pratr de inferioribus tm totum id, qd frati in-
cludit. Qr si fratr includeret suppum, tm illud q quae pdicaretr,
ac proin n univoce sed atogice.

Pr. 10. Qa in divinis Pr et Filius sunt unus Spirator,
à q Spus Sanctus procedit; sed hic Spirator n dicit de frati subs

tiam Patris et Filij, sed tantum naturam divinam in virtute spirandi; talis vero subsistentia dicitur de connotato, quia neque hic non dicitur de formali subsistentiam. Maior est communis apud TT. ut docet Vasq. in 1am part. qu. 199. no. 9. Et confirmatur, quia si Spirator diceret formaliter subsistentias Patris et Filij, cum hae sint duo supposita dicta vocantur, iam Pater, et Filius non foret unus Spirator, sed duplex, quod est contra fidem.

Unde colliges hoc concretum Deus, cum dicitur Deus / ostendit Ecclesia, non dicere de formali subsistentiam, nec absolutam, nec relativam, sed tantum essentiam divinam ut illis subsistentem, istas vero subsistentias solum de connotato. Colliges etiam haec nomina / Christus / Iesus / Petrus / homo / et similia posse esse nomina naturae in concreto sumpta, quia supposita. unde iam apparet has propositiones / Christus est homo / est etc. / et similes esse essentiales, quia Christus formaliter includit totam naturam hominis in concreto.

Huiusmodi vero propositiones / Christus est Deus / et homo / ostendit S. Thomas / est Deus et vera communicatio idiomatum, quia Christus dicitur formaliter tantum id quod formaliter dicit; secundum vero si humanitas adaequate sumitur totum id quod includit, quia ut sic tales propositiones erunt essentiales, quia Christus adaequate sumptus est quoddam compositum ipse essentialiter includens naturam humanam et divinum suppositum, quod essentialiter est Deus, in quo sensu istae erunt essentiales vero / Christus est essentialiter Deus / est compositus ex duabus naturis / erunt vero formaliter si Christus humanitas tantum id quod formaliter dicit; hic non significat totam naturam humanam, quae est essentialiter Deus, nec includit divinam naturam.

Dixi hanc opinionem magis inservire theologis difficultatibus quia sola hanc sententiam facile verbis illis quaestionibus, sublato scandalo Ariana haeresis, et sic sint verae hae propositiones / Deus est creatura / passus est / Christus praedestinatus est ad gloriam / Christus praedestinatus est filius Dei / Christus satisfecit pro nobis / de quo late Vasq. tom. 2 incar.; nulla non habent difficultatem, si nomen Deus de formali solum significet hanc vocem in concreto, a quibus tantum propositionibus non facile se expedient, qui asseruerint contra subiectam dicere de formali naturam et subsistentiam.

Ex dictis in hac sectione infertur ad multiplicationem substantivam concreti subiecti sufficere multiplicationem formae, quia haec solum dicitur de formali, quia si haec multiplicatur, multiplicatur simpliciter concretum, quia concreta quia tunc multiplicatur concretum, quia eius essentia multiplicatur: dicitur essentia concreti est natura, quae dicitur de formali, quia sufficit multiplicatio naturae unius

oppositum simpliciter multiplicabili. Unde potest divinas personas esse unum tantum Deum, quia non multiplicatur natura divina, quae est significatum formale huius nominis Deus; Potest et Patrem et Filium esse unum tantum Spiratorem, et unum tantum principium vi Spiritus Sancti; quia non multiplicatur in illis virtus spirandi, quae est divina voluntas, aut relatio spirationis activae, quae est significatum formale huius nominis Spirator. Infertur denique ad multiplicationem adiectivam concreti substantivi sufficere solam multiplicationem subiecti. V.g. si eadem albedo in tribus lapidibus poneretur, darentur tria alba ad recte sumpta, ut docet Scotus quem v. vadium, art. & ubi supra in hanc rem. Haec tamen sufficiant propter temporis angustias, quae non patiuntur nos latius et uberius spatiari.

Ad Caput 13 de Quantitate

Disput. 1a

De ratione formali quantitatis.

Sectio 1a

In quo consistat essentia quantitatis!

Supponimus quod in toga ad praesentem quantitatis dicendum, supponet quantitatem esse accidens reali distinctum a substantia, ut communiter docent Thomistae et sicut videre est apud Suar. disp. 40. sect. 2. no. 7. et facile potest demonstrari ex Sacramento Eucharistiae, ubi quantitas panis existit separata realiter a substantia, illam ante consecrationem conservante. Suppono denique extensionem entitativam et actualem ad locum esse communes omnibus entitatibus materialibus, sive sint substantiae, sive accidentia; tota controversia est de extensione aptitudinali ad locum, et de aptitudinali extensione ad locum in qua sit illarum consistat ratio formalis quantitatis.

Dico 1o essentia quantitatis consistit in eo quod sit ens cui tamquam 1a proprietas debetur aptitudo ad occupandum locum; ita ut excludat aliud corpus ab eodem loco. Ita ff. ad praesentem quantitatis quaest. 1a art. 2. Suar. cit. sect. 4. no. 18. Hurt. ibidem disp. 13. §. 36. Et probatur: est ratio formalis substantiae consistit in eo quod sit ens, cui tamquam 1a proprietas debetur aptitudo ad extendendum se, ergo ratio formalis

qntis constit in eo qd sit ens cui tanqm sua proprietas ad occu-
pandum locum. Pr. V. qa haec extio e prior in qntitate, ergo in il-
la constituenda e eius essentia. Ans pr. qa oes qui conveniunt in eo qd
essentia qntis n constat in extensione positiva, nec in extensione ac-
tuali ad locum; ut optime pr in logica. Pr. consistere n pot in exten-
sione ad totum ut evidem pr, et declarati amplius, qa haec qntis
aliud e qm partes entitativas ee inter se unitas, et ordinatas: id hoc
dari et in substia, et in reliquis accidentibus materialibus; ergo in ista apti-
tudinali extensione ad locum constit essentia qntis.

Pr. 2. Qa effectus formalis primarius qntis e reddere sub-
stantiam aptam ad replendum locum, ita ut excludat aliud corpus
ab eodem loco; sed effectus formalis n distinguitur ab essentia formae actualis; ergo es-
sentia qntitatis constit in eo qd sit ens, cui immediate debetur aptitudina-
lis extensio ad occupandum locum. Et in hac extensione consistit ratio
distinctiva qntitatis ab aliis entitatibus materialibus, et potest sic de-
finiri cum Suar. citatum no. 16. Quantitas e forma dans rebus
corpoream molem, seu extensionem aptitudinalem et ordinem
ad locum.

Unde colliges extensionem et ordinem ad totum habere se
in qntitate tanqm genus: extensionem vero ad locum instar speciei; qa illa pri-
ma in omnibus materialibus entitatibus invenitur; haec vero sola in sola qntitate,
et illam tanqm differentiam ab aliis entitatibus distinguitur.

Colliges 2. divisibilitatem physicam, quae e propria qntitatis,
ee posteriorem extensione aptitudinali ad locum; qa actualis divisio
supponit actualem extensionem; ergo et aptitudinalis divisio supponit apti-
tudinalem extensionem. ab actu n. ad potentiam bona e argumentatio.

Colliges 3. effectum formalem qntis ee reddere substiam ap-
tam ad occupandum locum. Pr. qa effectus formalis primarius et a-
daequatus cuiuscunque formae nihil e aliud qm ipsa forma unita subiecto,
illud in concreto denominans, sed essentia qntis consistit in eo qd sit
ens cui immediate debetur aptitudo ad occupandum locum; ergo unita subjec-
to illud in concreto denominabit aptum ad occupandum locum.

Obicies: substia denudata quantitate naturaliter manet in e-
odem loco in partibus extensis, et correspondentibus eisdem partibus
loci qs antea correspondebat; ergo n e effectus formalis qntis reddere substi-
am aptam ad occupandum locum. Si in tali casu manere substia

Cum exhibere entitativa: nō manere nō proxīe aptam ad occupandū locum, et ad excludendum aliud corpus ab eodē lō.

Instabis: Qntitas expellit aliud corpus āto p Vbi circumscriptivum; sd substia denudata qntitate hēt Vbi circumscriptivū; Ergo adhuc expellet aliud corpus ab eodē lō. R. solum Vbi circumscriptivum qntitatis hēre vim expellendi corpus; hoc aut Vbi nō hēt substia denudata qntitate. Qūo ubi substiæ, qm̄ sit circumscriptivū, et sit eius spēi, ɔ Vbi qntitis? Dicemus ad propium Vbi.

Instabis adhuc. Substia mediante suo Vbi pōt divinitus expellere aliud corpus ab eodē lō; Ergo hēt eundē effum formalem, quem hēt Vbi qntitatis. Pbtr aāis, qa Deus pōt elevare illud Vbi substiæ, ut simpliciter ā re obiatr productum impediat aliud corpus ab occupōe sui lī. Ergo etc. R. Vbi qntitativū natr et formatr, idē e seipso expellere aliud corpus; illud aūo Vbi nō formatr et seipso, sd effective et p miraculum illud expellere.

Hic solet inquiri q̄ rōe manere debeat substia matis qnty, si divinitus denudetr quantitate? R. conatr magnitudinem ɔ eodem ordine partium, idē ɔ sua extensiōe entitativa ad locum; raōe qa substia ante qntitm hēt extē hanc extensionem; Ergo denudata qntite adhuc illam retinebit. Dicēs 2.º pōe Deum talem substiam redigere ad punctum, qa ante adventum qntitatis illam in puncto poterat consistere. Ad punctum tn̄ nō consistet substia natr, si divinitus videretr qntitate; qa ut erat ante illius adventum poterit perseverare: peribit tn̄ substia denudata qntite, nī p miraculum conservetr: cum qa qntitas ē proprietas mā ɔ illa physice connexa: cum qa in qntitate recipiuntr dispōes praeparantes mām ad frām substialem recipiendam et conservandam. Sd mā iā nō pōt natrē ē sine sua proprietate, et sine frā aliqua substiali; Ergo denudata qntitate peribit natr. Immo addo nō pōe qntitatem separari natrā mā, q̄ nisi mā sine oī substiali frā a Deo conservetr; qa qntitas resultat immedē a mā sine illa dependentiā a frā; Ergo conservabitr in mā natr, quandiu ipsa divinitus substiterit sine frā.

Dicēs 3.º Pōe Deum conservare substiam denudatam qntitate in stbi compositionis sine ullo ordine partium, nō natr, sd p plotē miraculum, qa hoc ē ɔ nām ipsius substiæ matis; Ergo variumē no

uum miraculum ubi sis confundant, et singula singulis im-
m. uniant. Vide Suar. citum no 28.

Sectio 5a

Per quid resistat quantitas penetratiῑ!

Dico 1o quantitatem resistere penetrationi per naturam suam, quam habet intro-
ita e per Ubi. Ita Suar. tom. 3. in 3 p. dist. 48. sect. 1a et disp. 51.
sect. 2a, tribuiti et Slot. in 4o. dist. 49. que. 16. Probatur quia eatenus
quantitas penetrationi resistit, quatenus e se extensa actu, sed actu exten-
ditur in se per suum Ubi, quia illud resistit penetrationi. Maior probatur quia si quan-
titas non sit se extensa, non poterit locum occupare. Minor probatur quia non exten-
ditur per suam entitatem (potest n. ee impuncto) non e alius modus quo extenda-
tur, nisi Ubi, quia illud extenditi. Dicitur per Ubi tamen diversis pes, quantitas
sit diversis partibus si, et tota toti se, sed hoc nihil aliud e quam occu-
pare locum, quia per Ubi locum occupat. Minor probatur quia vere tamen diversas pes
partibus spatij diversis, e ita habere pes locatas, ut una non penetretur ab a-
lia, sed unius alius habeat negotium penetrabilitatis, alioquin una pars
toti vereter spatio, q eet penetrativè a reliquis oībus; atque quantitas per
Ubi naturaliter correspondet diversis partibus spatij tamen suas pes diversas, quia per
Ubi resistit alteri quantitati ne penetretur.

Arg. Effectus formalis non potest toti posita forma; quia si quantitas
e impenetrabilis per Ubi non potest illo manente penetrari; sed hoc e falsum
quia quantitas non resistit penetrationi per Ubi. Resp. effectus formales habere magnam la-
titudinem. alij n. sunt primarij, q posita forma non pount toti (impossibi-
le n. e quod posita albedine in pariete, ille non dicatur albus) alij effectus sunt
secundarij, et hi l. positivi, l. negativi. positivus effectus formalis vius
potest non dari, posita forma, si subiectum non sit illius capax, propterea n. signa
a ponatur in lapide, lapis dicetur habens gratiam, non vero gratiosus. Negativus
et posita forma toti potest, si non Deus conservet nigredinem in pariete albo,
talis paries dicetur albus, non tamen dicetur non niger, quia hic vius effectus albedi-
nis tolleretur per positionem nigredinis.

Sic ergo de impenetrabilitate dicitur, nimirum expellere aliud
corpus ab eodem loco ee effectum vium, et negotium Ubi quantitativi, prin-
cipius n. ee positivus e facere corpus per se intro, et propterea manen-
te Ubi potest hunc effectum vium impediri, et quantitatem divinitus penetrari.

Ubi in fieri impenetrationem, quae est negatio actualis penetrationis fundari in Ubi, et tolli a quantitate per actualem penetrationem permanente Ubi; quia penetratio non opponitur contradictorie Ubi, sed solum contrarie. Oppositio autem contraria divinitus vincibilis. Quomodo autem haec vincibilis, et quid addendum, detrahendum ne sit, ut quantitas cum alia penetretur dubium est; prolixius expositione

Advertendum 2.° Penetrationem, alia potest esse effectivam, alia formalem: effectiva est productio Ubi circumscriptivi unius quantitatis in loco alterius, et potest ita describi. Penetratio est ingressus, seu positio unius corporis quantitativi extenti intra fines extrinsecos alterius, illo non recedente. Ideo quia duo corpora penetrantur ita manet utrunque corpus in eodem loco, ut non minus quodlibet totum suum proprium Ubi occupet, quam si absque altero corpore ibidem contineretur. Penetratio formalis positive sumpta est coexistentia duarum, vel plurium quantitatum in eodem loco; vel simultanea presentia plurium quantitatum in eodem spatio.

Advertendum 3.° quantitatem resistere penetrationi radicaliter per suam entitatem, formaliter vero per impenetrationem, quae fundatur in Ubi circumscriptivo quantitatis. His notatis.

Dico 1.° ut duo corpora penetrentur opus non est ut auferatur ab utroque, vel ab alterutro Ubi quantitativum; imo opus est ut in utroque maneat. Ita Suar. tom. 2.° in 3. partem disp. 48. sect. 5.ª quem sequuntur multi. Probatur quia nulla congruens ratio cogit asserere, quod Christi sepulchrum vel caelos penetravit, illa corpora amisisse suum Ubi, quia etc. Probatur quia si illa corpora amitterent suum Ubi, vel manerent omnino sine Ubi, et hoc implicat, quia quod est alicubi est. Vel eis tribueretur divinitus aliud Ubi supernaturale, et hoc est falsum, quia per illud Ubi corpus coextenderetur loco, et sicut eitca [illegible] ratio, ac de Ubi naturali; vel per illud poneretur tale corpus indivisibiliter in loco, quod tamen dici non est; quia si illa corpora, quae dicuntur esse sit in eodem loco haberent presentiam supernaturalem, nec videri potuerunt, nec moveri, nec agere naturaliter nec pati, ut PP. docent de corpore Christi domini in Eucha.; quia presentiam sibi supernaturalem, cum tamen certum sit corpus Christi visum fuisse a discipulis ingredientis ianuis clausis.

Contraria pars omnibus quia non datur vera penetratio, nisi cum datur resistentia, sed corpora resistunt penetrationi per Ubi; ergo sine Ubi naturali non datur propria penetratio. Probatur maior quia penetratio non consistit in eo quod duae res ponantur in eodem loco; alioquin materia et forma eiusdem compositi dicerentur esse pene

traba natr ò sint in eodem situ.; Dri Corpus X.ⁱ in eucha.ᵃ e in eodem to ò qrbe hostia: Præterea Angelus et Corpus possunt sit ee in eodem lo, nec tn hoc habet proprie penetrationē, qa nec X.ⁱ Corpus, nec Angelus, nec subia matis expertes qntitatis habet Vbi pqd penetr-i resistant.

Arg. Vbi qntitativum natr habet annexam negoem alterius in eod to, sa hoc tolli n pōt, ni tolatr mus positivus in quo fundatr; Gr. ut debr penetraō debet tolli Vbi natr, aliogn debitr negaō sit et fra negata in eodem situ. R. neg. min. tolunt n. penetr-ōes addita fra qm negant, qr postulatr positivum illarum fundamentum, sic on. negaō extendi in alio tolitr a subia, qr divinus substit pp propria sit et alienam substiam: sitr negaō extendi pse tolitr ab alte in situ. pi et conservata inhaerentia illi addatr mus, q sit sit extra situ, q oia pōsibilia ēē constat.

Instabis si ubi qntitativum n tollatr procul dubio penetrabitr, erit n. sit ò alio in eod lo, hoc aut ēē n pōt Gr. ett. Min. pb. qr Vbi ē raō fratis impenetr-ōis, Gr. negat penetrari. Et confr. qr ideo substia n pōt substare p aliam substiam, qr ipsa ē raō fratis, qia subia pse substit: sa et Vbi ē raō fratis, ex qua quantitas resistit penetr-ōi, Gr. n pōt penetrari. R. V. neg. mai. Satis n. ē qd Vbi distinguatr ex nā rei a qrbe, ut illa penetrata n penetrett, qm substia q in exstum adducitr, propterea qa exnā rei distinguatr a nā, si talis nā sic substens assumatr, substia n assumitr. Ad Confr. dices substiam n pōe p aliam substere, qr ē ultimus ftus nae, et talis n foret si ulterius p aliam substeret. R. V. neg. mai. qr ut debr nā penetraō opus ē ubea, q penetra̅ resistat penetr-ōi ut s. pb. Vbi uō qntitativo natr sol. resistit ut ij, laa e, e illud q mediante Corpora resistunt.

Dn. Gr. ut Corpora qntitativa aualr penetrentr n indigent aliq qrbe, cuius effus fratis sit ipsa aualis penetraō. Masoar. sub lita Gr. disp. 48 sec. 5. § Hae raōes. Et pr. V. qr virtus huius qlitatis ēēt creata ut ipsa qlitas, s. a nulla vi creata pōt dari penetraō, Gr. n fit penetraō mediante aliqua qlitate. Mai. pb. Min. pr a Delrio lib. 2.ᵒ de magia qua. 17. et a Suio. 4. physicorum cap. 8.ᵒ tracti de nā si. qua 8.ᵃ Ero